

Zaterdag 19 januari 1918 – ochtendeditie

Wij vernemen uit Luik, dat Arnold Rey, predikant van de protestantse liberale kerk, in december door de Duitse overheid is gearresteerd en naar Brussel gevoerd.

Arnold-Rey is zeer bekend in de protestantse wereld. Men geeft geen nadere inlichtingen over deze maatregel.

Zaterdag 19 januari 1918 – avondeditie

Berlijn, 19 januari. Officieel: Levendige geschutgevechten in de stellingboog ten noordoosten van Ieper.

Het nieuwe Belgische ministerie.

Men meldt ons:

Het laatste nummer van het Belgisch Staatsblad brengt ons uitgebreide inlichtingen betreffende de wijzigingen in de schoot van de Belgische regering. Omtrent het oprichten van het ministerie van "Nationale herinrichting", dat onder de leiding zal staan van baron de Broqueville, wordt onder meer het volgende gezegd in het verslag aan de koning, dat geldt als memorie van toelichting:

"De voorstellen, die ik de eer heb aan de koning voor te leggen, hebben, bij zeldzaam toeval, de bijtreding van alle meningen verworven; men heeft er een onbetwifelbaar voorteken in gezien van de vereniging der gedachte met de verlichte eenheid van daad, welke althans tot de dag der bevrijding als stelregel moet gelden.

Verscheidene keren heeft uwe majesteit aan zijn regering het gevoel uitgedrukt, dat de bevoorrading van het bezette land het

bijzonderste nationaal belang was van het oogenblik en dat dienvolgens die zorg tot bevoorrading de overwegende bezigheid moest zijn ten allen tijde. Ten gevolge van de moeilijkheden, die zich gedurende dit jaar inzake bevoorrading van bezet België voorgedaan hebben, heeft de koning het hoogst wenselijk gevonden aan het hoofd van zijn regering het bestuur der tot nu toe verspreide diensten, die er zich mee bezighouden, toe te vertrouwen; die samentrekking onder een enkel ministerie zal ons toelaten het doel te bereiken, met meer spoed en meer gezag. Op het huidige oogenblik wordt de taak voorzeker meer en meer ondankbaar; ze schijnt echter zeer weinig voldoening te zullen verlenen aan diegene, die de opdracht aanvaardt. Maar de plicht van een leider staat hoog boven al dergelijke bespiegelingen. Het volstaat ten andere te luisteren naar de stem van zijn hart om geen oogenblik te aarzelen al die moeilijkheden tekeer te gaan, hoe hard ze ook moge zijn en het edele werk tot de grootst mogelijke ontwikkeling te brengen.

Gezien mijn talrijke verplichtingen van algemene aard, zou het mij niet mogelijk zijn de opdracht der bevoorradingsdiensten met de leiding van het departement, waarvan de dagelijkse werkzaamheid zeer groot is, overeen te brengen. En dan, in de huidige oorlogstoestand en gezien de middelen tot onze beschikking gesteld, zou de bank, verbonden met het departement van buitenlandse zaken, noodzakelijk al de werkzaamheid van de bevoegde minister moeten in beslag nemen: de belangen van het land eisen het zo.

Onder die omstandigheden heb ik de eer uwe majesteit te verzoeken mij van mijn tegenwoordig ambt wel te willen ontlasten en mij het nieuwe ministerie toe te vertrouwen, dat zich tegelijk zal bezighouden met de bevoorrading van bezet België en de leiding van de voorbereidende arbeid van algemene aard, waarmee de comités van oorlog en de herinrichting van het land gelast zijn."

Bij koninklijk besluit werd dan ook een ministerie van nationale herinrichting ingesteld, en dat bestaat uit het kabinet van de minister, het algemeen secretariaat, de bevoorradingsdienst, en het algemeen secretariaat van de herinrichtings- en oorlogscomités. De portefeuille van dit ministerie wordt opgedragen aan baron de Broqueville, die aan buitenlandse zaken vervangen wordt door de heer Hymans. In vervanging van deze laatste komt aan het nieuwe ministerie van economische zaken de heer P. Poulet, die tevens minister van wetenschappen en kunsten blijft.

Tegelijk wordt de bevoegdheid van de socialistische minister Vandervelde uitgebreid: van minister van intendance voor het leger, wordt hij minister van burgerlijke en militaire intendance; hij zal zich ook moeten inlaten met de benodigdheden voor de burgerlijke bevolking. Tevens treedt nog een lid van de linkerzijde, de heer Brunet, in de ministerraad, hij blijft echter zonder portefeuille.

Omtrent deze wijzigingen drukt baron de Broqueville zijn overtuiging uit, dat zij harmonie brengen in de verhoudingen tussen de bevoegdheden der ministers onderling en dat ze ook van lange duur zullen zijn. Men heeft de formules herhaaldelijk moeten veranderen onder de druk der omstandigheden. Doch de inrichting van het gouvernement zoals ze nu is mag beschouwd worden als beantwoordend aan de vereisten van het oogenblik en als geschikt voor de toekomstige herstelling van België.

In Vrij België bespreekt Frans van Cauwelaert de jongste redevoering van Wilson. Hij zegt aan het slot van zijn artikel:

Trouw aan onze houding vanaf de eerste vredesboodschap van de Amerikaanse president, blijven wij ook nu nog meer dan ooit de voorstanders van een Wilson-vrede. De algemene menselijke waarde hiervan werd niet alleen geheel erkend, ook niet onder de mede

strijdenden. Maar op dit ogenblik heeft de grote gedachte van Wilson eindelijk over ieders vooringenomenheid van bevriende zijde gezegevierd en ze staat nu onaangevochten aan het hoofd van alle volkeren, die zich verweren of die te velde zijn getrokken tegen de Duitse heersersgedachte. Men heeft, in het buitenland, wel eens in twijfel getrokken of het onderscheid door Wilson gemaakt tussen de Duitse volk en zijn regeerders meer was dan een huichelachtig voorwendsel om de oorlog ten behoeve van Amerika te kunnen verlengen: de meer welwillenden in de neutrale landen hebben zich afgevraagd of de bevestiging van Wilson omtrent de betekenis van de Duitse regeringsvorm in verband met de voorwaarde van de toekomstige vrede niet het voortvloeiende waren van de redekundige manieën van een democratische professor, maar hetgeen in de jongste jaren in Berlijn is vertoond geworden door het ingrijpen van de militaire aanvoerders in de vredespolitiek van de rijksregering, de cynische dubbelzinnigheid welke door deze laatste in haar onderhandelingen met de Russen is aan de dag gelegd, hebben op tastbare en indrukwekkende wijze bewezen, dat het Duitse militarisme, met geheel het aankleven van zedeloze praktijken, geen hersenschim maar helaas een al te barre, en zelfs door het Duitse volk meer en meer als noodlottig gevoelde werkelijkheid is, welke moet worden opgeruimd, wil de wereld niet voor altijd in een chaos van drift en geweld neerstorten. Tussen een half dozijn personen is er te Berlijn opnieuw, in het grootste geheim, gedobbeld om het lot van Polen en de oostelijke bezette gebieden, om het lot van de bezette gebieden in het westen, zonder dat er door de militaire kaste in het minst gemaald werd om rijksdagbesluiten noch om vroegere regeringsverklaringen. In tussentijd kan het Duitse volk, op de straat, rondlopen en gelaten afwachten of de nieuwe boodschap "zwart" of "wit" zal zijn, dan wel of men zal voortgaan het in onwetendheid te houden over de doeleinden waarvoor zijn bloed wordt gevraagd en het met bedrieglijke waarden om de tuin te leiden. De rede, welke de

rijkskanselier zal houden, brengt misschien enige klaarheid. Maar welke nieuwe metamorfose zijn politiek ook in de laatste dagen moge hebben doorgemaakt, het afstotelijke gedrocht van het militarisme heeft zich in de tussenkomst Hindenburg-Ludendorff andermaal vertoond van op een wijze, die geen misvatting toeliet. Het is een wereldzaak, dat de Wilson-gedachte over het Pruisische geweld zou zegevieren en het is verheugend vast te stellen, zoals blijkt uit de houding van de Nederlandse anti-oorlogsraad en uit de instemming van de vredesverenigingen in Zwitserland, dat bij de neutrale volkeren deze overtuiging meer en meer tot haar recht komt.